

SAMSKIPNADSRÅDET

Samarbeidsorganet for studentstudentsamskipnadene i Norge

Til: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Akersgata 59
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Att.: Ekspedisjonssjef Steinar Undrum

Kopi: Kulturdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Stortingets Kirke-, Utdannings- og Forskningskomité
Stortingets Familie og Kulturkomité

Oslo 14. oktober 2010

Høringssvar fra Samskipnadmøtet til forskrifter om endring av forskrift om unntak fra konkurranselovens § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker

Samskipnadmøtet ønsker innledningsvis å takke for invitasjonen og anledningen til å avgi høringsuttalelse. Samskipnadmøtet er det høyeste organ for studentsamskipnadene hvor styreledere og direktører for de 25 studentsamskipnadene årlig samles for å velge styre, vedtekter og vedta politikk.

Samskipnadmøtet stiller seg negative til forslaget om å fjerne unntaket til konkurranseloven om samarbeid ved omsetning om bøker og mener regjeringen bør videreføre fastpris på fagbøker frem til bokavtalens helhetlige evaluering i 2014. Vi har særlig tre innvendinger vi ber departementene ta stilling til i saken.

Prisforskjeller i smale og brede fag

Da man innførte fripris for skjønnlitterære bøker ble konsekvensen at populære bøker ble billigere, mens smale bøker ble noe dyrere. Det er rimelig å anta at samme vil være tilfelle for fagbøker. Studenter som studerer ved store fag kan oppleve at de bøkene i størst opplag reduseres i pris, mens de fleste studenter som studerer ved smalere fag, vil oppleve en prisøkning. Samskipnadmøtet stiller seg bak Norsk Studentorganisasjon (NSO) sitt høringssvar som bl.a. sier:

”Fra studentenes ståsted er det imidlertid viktigst at pensumlitteraturen holder høyest mulig kvalitet og at den er godt tilpasset de enkelte fag og emner. Valg av pensum må skje ut fra en vurdering av kvalitet og aktualitet, ikke ut fra manglende bredde i litteraturtilbudet eller av økonomiske hensyn. NSO er bekymret for at et friprissystem vil føre til dårligere vilkår for å ivareta en bredde i tilgangen til fag- og lærebøker. Vi frykter at et friprissystem vil føre til at det blir billigere bøker på store kurs, mens bøkene som gjerne legges opp som tilleggspensum eller som pensum på kurs med færre studenter blir dyrere. Derfor mener NSO at et fastprissystem er mer gunstig også sett fra studentenes ståsted”

Eventuelle subsidier til smale fag er svært komplisert. Staten må i tilfelle subsidiere flere ledd i bokkjeden for å oppnå reelt en prisreduksjon på de dyrere bøkene i smale fag. Dette er kostbart for staten og krever en lengre kartlegging for effektiv gjennomføring.

Samskipnadmøtet mener derfor en videreføring av fastpris på fagbøker til 2014 er det mest

hensiktsmessige for å unngå prisforskjeller mellom smale og større fag, og for å skaffe mer kunnskap og oversikt over eventuelt andre virkemidler frem mot 2014.

Studentstyrte campusbokhandlere i nærhet til studentene

De 15 campusbokhandlerne studentsamskipnadene driver i dag er styrt av studentene på de ulike lærestedene hvor et eventuelt overskudd går tilbake til studentstudentsamskipnadens øvrige velferdsvirksomhet. Ved fripris og et mer fordelaktig marked for utenlandske private aktører vil eventuelt overskudd gå tilbake til private eiere. Samskipnadsrådet mener fastpris på fagbøker er noe av årsaken til at disse aktørene foreløpig ikke har sett stort nok inntjeningspotensial på norske campus. En vurdering som vil stille seg annerledes ved fripris. Dette kan i verste fall føre til massive nedleggelse av de studentstyrte campusbokhandlerne og igjen trolig fjerne studentstyrte bokhandlerne fra campusområdet.

Mangelfullt kunnskapsgrunnlag og helhetlig evaluering av bokavtalen i 2014

Under pkt 2 i høringsbrevet fra FAD står følgende:

”Av Telemarksforskningens evaluering fremgår at Bokavtalenes virkning på konkurransen og bidrag til oppnåelse av litteraturpolitiske mål ikke er entydig. Den viser at det er vanskelig å identifisere avtalenes virkning for litterær bredde, kvalitet og tilgjengelighet”

Under pkt 3 i FADs høringsbrev står der:

”Det legges til grunn at dersom det innen utgangen av 2014 ikke kan godtgjøres at avtalen gir den ønskede litteraturpolitiske gevinst, vil det ikke være aktuelt med en ytterligere forlengelse av forskriftens virketid”

Oppsummeringen er at man er usikre på konsekvensene av videreføring eller avvikling av fastpris på fagbøker samtidig som at en helhetlig evaluering av bokavtalen skal opp i 2014. Samskipnadmøtet mener det er et viktig prinsipp at beslutninger som potensielt kan få store konsekvenser blir fattet på et større kunnskapsgrunnlag, slik det ikke er tilfelle i dag. Samskipnadmøtet vil også poengtere at det er fire år til 2014 hvor hele bokavtalen skal gjennomgås og savner argumenter for at ikke momentet om fastpris på fagbøker også kan gjennomføres grundig da. På denne måten kan man sikre et større kunnskapsgrunnlag, fremprodusere flere argumenter for fastpris eller fripris og se fagbøkers unntak i lys av bokavtalen som helhet. Samskipnadmøtet mener FAD derfor bør utsette denne beslutningen til 2014 og videreføre bestemmelsen om fastpris som unntak fra konkurranseloven til da. Fire år vil skaffe til veie mer empiri og flere erfaringer. En videreføring av avtalen til 2014 vil ikke ha noen økonomiske utgifter for staten, mens en fripris og eventuell overvåkning og subsidiering av bøker fra smale fag vil være svært komplisert og ressurskrevende.

Samskipnadmøtet vil for øvrig vise til høringene fra Norsk studentorganisasjon, Universitets- og høyskolerådet, Norsk Språkråd, Fritt ord, Norsk Faglitterær forfatterforening og Bokhandlerforeningen.

Vennlig hilsen

Lisbeth Dyrberg
Leder Studentsamskipnadsrådet